U 20/2025 vp ja U 26/2025 vp

Turvalliset maat

Eeva-Maija Leivo

16.9.2025

Turvallinen alkuperämaa (U 20/2025 vp)

- Hakijan kansalaisuusvaltio tai aiempi, pysyvä asuinmaa; maa, josta hakija on kotoisin.
- Unionin tasolla turvallisiksi alkuperämaiksi määriteltäisiin EU:n ehdokasmaat sekä seitsemän muuta maata.
- Turvallisesta alkuperämaasta tulevan hakijan hakemus tutkittaisiin nopeutetussa menettelyssä.
- Hakijalla mahdollisuus kumota turvallisuusolettama tuomalla esille syitä, joiden vuoksi käsitettä ei tulisi soveltaa häneen.

Turvallinen kolmas maa (U 26/2025 vp)

- Maa, josta hakija ei ole kotoisin, mutta jossa hän voisi saada hakemuksensa tutkittua.
- Käsitettä voisi soveltaa, jos
  - hakijan ja kyseisen maan välillä on yhteys; tai
  - hakija on kulkenut kyseisen maan kautta; tai
  - kyseisen maan kanssa on sopimus (ei koske ilman huoltajaa tulleita).
- Turvallisen kolmannen maan käsitettä sovellettaessa hakemus jätettäisiin tutkimatta.
- Muutoksenhaulla ei olisi lykkäävää vaikutusta
- Hakijalla mahdollisuus tuoda esille syitä, joiden vuoksi käsitettä ei tulisi soveltaa häneen.

→ Konseptien yhdenmukainen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa.

Huomioita

- Liittyy keväällä 2024 hyväksyttyyn EU:n maahanmuuttopaktiin, jonka yhtä asetusta (menettelyasetus) ollaan näillä komission esityksillä muuttamassa.

- Turvallisen maan konsepteilla ei puututa henkilön mahdollisuuteen
  - hakea kansainvälistä suojelua
  - saada asiansa käsitellyksi yksilöllisesti ja puolueettomasti
  - valittaa saamastaan päätöksestä riippumattomaan tuomioistuimeen.

- Kyse ei sinänsä ole uudenlaisesta sääntelystä, vaan ulkomaalaislaissa on jo nykyisellään pykälät turvallisesta kolmannesta maasta (99 a §) ja turvallisesta alkuperämaasta (100 §).
  - Turvallisten maiden listoja ei ole Suomessa aiemmin käytetty.
  - Kansallisia listoja on mahdollista tehdä unionin tason listoista huolimatta.

Valtioneuvoston kanta

- VN tukee toimia, joilla lisätään nopeutettujen menettelyiden käyttöä ja vähennetään perusteettomien turvapaikkahakemusten jättämistä. Jokainen hakemus on kuitenkin tutkittava puolueettomasti ja huolellisesti.
- VN suhtautuu myönteisesti turvallisten alkuperämaiden määrittämiseen unionin tasolla ja tukee turvallisen alkuperämaan käsitteen yhdenmukaisempaa soveltamista jäsenvaltioissa.
- Unionin ehdokasmaiden määrittelyä turvallisiksi alkuperämaiksi pidetään perusteltuna.
- VN katsoo, että komission ehdottamia kolmansia maita voitaisiin pitää turvallisina alkuperämaina.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Turvalliset alkuperämaat (20/2025 vp)

Valtioneuvoston kanta

- VN katsoo, että muuttoliikepolitiikassa tulee panostaa vahvoihin kumppanuuksiin lähtö- ja kauttakulkumaiden kanssa.

- Lisäksi VN edistää rakentavasti EU-tason toimia, joilla kehitetään mahdollisuuksia toteuttaa turvapaikkaprosessin ja kv-suojelun tarjoamista turvallisissa kolmansissa maissa soveltaen yhdenmukaisia säännöksiä.

- VN suhtautuu myönteisesti sellaisiin yhteysvaatimusta koskeviin muutosehdotuksiin, jotka edistävät turvallisen kolmannen maan käsitteen yhdenmukaista soveltamista.

- VN katsoo, että sovellettaessa turvallisen kolmannen maan käsitettä hakija tulee voida poistaa maasta ennen valituksen käsittelemistä, ellei tuomioistuin toisin määrää. Palautuskiellon periaatteen arviointi on kuitenkin tärkeää jokaisen palautuspäätöksen yhteydessä.

Turvalliset kolmannet maat (26/2025 vp)

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi